

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 59 hallituksen esityksen johdosta laiksi maidon ja sianlihan vientikustannusmaksusta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunta on 27 päivänä syyskuuta 1985 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 133 laiksi maidon ja sianlihan vientikustannusmaksusta annetun lain 6 §:n muuttamisesta.

Maidon ja sianlihan vientikustannusmaksusta annetun lain mukaan valtiolle on vuosilta 1983—1985 suoritettava maidon ja sianlihan vientikustannusmaksua. Maidon vientikustannusmaksua ei kuitenkaan suoriteta maidosta, joka on tuotettu Lapin läänissä tai eräissä Oulun lääniin kuuluvissa kunnissa. Vientikustannusmaksun määrä on pysyvästi voimassa olevan lain mukaan 2,5 penniä litralta, mutta kuluvan vuoden alkupuoliskolla vero on ollut väliaikaisesti korotettu 5,5 peniksi.

Maatalouden markkinointineuvoston 8 päivänä elokuuta 1985 tekemän ehdotuksen mukaisesti maatalouden markkinoimisvastuusoisuuden kattamiseksi olisi maidon vientikustannusmaksua korotettava 3 pennillä litralta marraskuun 1 päivän 1985 ja heinäkuun 31 päivän 1986 väliseksi ajaksi. Hallitus ehdottaa tätä tarkoittavaa lainmuutosta. Koska nykyinen laki vientikustannusmaksusta on voimassa vain kuluvan vuoden lop-

puun, muutosehdotus koskisi kuitenkin vain marraskuun 1 päivän ja joulukuun 31 päivän 1985 välisenä aikana vastaanotettua maitoa. Tar-koitus on erikseen antaa esitys vientikustannusmaksusta vuoden 1985 jälkeiseltä ajalta.

Maatalouden markkinointineuvoston ehdotuksen mukaan hallitus ehdottaa, että lain voimaantulosäännökseen sisällytettäisiin määräys, jonka mukaan marraskuun 1 päivän ja joulukuun 31 päivän 1985 väliseltä ajalta suoritettavasta maidon vientikustannusmaksusta 3 penniä litralta on suoritettava yhtenä eränä viimeistään 25 päivänä tammikuuta 1986.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen tarkoituksenmukaiseksi. Hallituksen esityksen perusteluihin yhtyen valiokunta on päättänyt asettua puoltamaan hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen muuttamattomana.

Helsingissä 25 päivänä lokakuuta 1985

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Salolainen, varapuheenjohtaja Muurman, jäsenet Ajo, Joutsenlahti, Koskeniemi, Linna, Malm, Marti-

kainen (osittain), Mäki-Hakola, Pohjala, Poutanen, Rosnell, Rönnholm, Sutinen, Tenhiälä, Tikka, Tuovinen ja Vainio sekä varajäsenet Hietala, Manninen (osittain), Sasi ja Vepsäläinen.

Vastalause

Vuonna 1983 nykyisen hallituksen ryhtyessä työhönsä maidon vientikustannusmaksu oli 1 penni litralta. Sen jälkeen vuoden 1983 aikana maksu korotettiin ensin 5 penniin litralta ja sen jälkeen vielä 7,5 penniin litralta. Marraskuun 9 päivänä 1984 annetulla lailla maksu kylläkin alennettiin hetkellisesti 2,5 penniin litralta, mutta vielä saman vuoden joulukuussa annetulla lailla maksu korotettiin 5,5 penniksi litralta, minkä suuruisena maksua onkin kannettu tämän vuoden alusta.

Vientikustannusmaksun alentaminen 2,5 penniin litralta jäikin todella väliaikaiseksi. Maidon kaksihintajärjestelmään kuuluvien lakien käsitteilyvaiheessa hallitus lupasi, että vientikustannusmaksu alenisi 7,5 pennistä 2,5 penniin litralta. Kun miltei välittömästi tämän jälkeen hallitus esitti maksun korottamista 5,5 penniin litralta, voidaan vain yhtyä toteamukseen, joka tuolloin esitettiin: "Näin ollen oikeana ja kohtuullisena ei voida pitää sitä, että nyt jo neljän kuukauden kuluttua sovittua asiaa ryhdytään muuttamaan, kuten käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan maidon vientikustannusmaksu korotettavaksi 2,5 pennistä 5,5 penniin maitolitraa kohden myös kuluttajia lupauksen vastaisesti raskittamalla." Tämä huomautus oikeudesta ja kohtuudesta on edelleenkin ajankohtainen.

Nykyinen hallitus on siten lisännyt pientilojen ja perheviljelmien vientikustannusmaksun $5\frac{1}{2}$ -kertaiseksi. Nyt hallitus esittää, että maksu olisi edelleenkin 5,5 penniä litralta tämän vuoden lopun ajan. Myös ensi vuodeksi hallitus esittää (HE n:o 191) että maksua kannettaisiin myös 1.1.—31.7. väliseltä ajalta 5,5 pennin suuruisena.

SKDL:n eduskuntaryhmä on ehdottanut mak-

sun porrastamista mm. toukokuussa 1983 ja uudelleen lokakuussa 1984. Tällöin olisimme vapauttaneet maidon 30 000 litraan saakka vientikustannusmaksusta, jolloin maksua olisi kannettu vain tämän ylittävältä osalta. Pidämme tätä edelleenkin oikeana menettelynä, sillä maatalouden ylituotannon kustannusten, markkinointitai vientikustannusten perimisessä oikea ja kohtuullinen linja on se, että pienet perheviljelmä vapautettaisiin vientikustannusmaksujen kaltaista rasituksesta. Vastaavasti maksuja tulisi kantaa suurtuottajilta, jotka kasvattavat ylituotantoa. Edelleen tulisi maatalouteen ohjattavaa tukevia entistä selvemmin porrastaa.

Kaksihintajärjestelmän yhteydessä olemme jo aiemmin ehdottaneet pienten perheviljelmien asemaa helpottavia muutoksia, vaikka lakia säädettäessä niin hallitus kuin eduskunnan enemmistökin katsoivat sittemmin voimaan tulleen lain hyväksi. Mielestämme kuitenkin niin vientikustannusmaksuissa kuin maidon kaksihintajärjestelmässäkin tulee soveltaa sellaista porrastusta että pieniä perheviljelmiä ei aiheetta rangaistais ja niiden toimeentuloa vaikeutettaisi.

Vientikustannusmaksun korotusesitystä tässä esityksessä vuoden lopun osalta ja toisessa esityksessä (HE n:o 191) ensi vuoden alun osalta on pidettävä hallituksen tunnustuksena maatalouspolitiikan epäonnistumisesta, mistä kantaa vastuun koko hallitus.

Jotta hallitus olisi pakotettu suuntaamaan maatalouspolitiikkansa pienten perheviljelmien aseman huomioon ottavaksi, ehdotammekin,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 25 päivänä lokakuuta 1985

Osmo Vepsäläinen

Irma Rosnell

Niilo Koskeniemi